

Wat stond er in de Grondwet en wat beheldden de wetten? Hoe zat dat bestuursapparaat in elkaar? Zoveel vragen, zoveel lacunes in zijn kennis. Een van de eersten die Seyss-Inquart bij zich ontbood, was dan ook een man die als student Nederland bezocht had en van het Nederlandse staatsrecht en de Nederlandse staatsinstellingen iets afwist: de dertigjarige jurist Kurt O. Rabl, gepromoveerd zowel in de rechten als in de geschiedenis; Seyss-Inquart had deze Sileziër leren kennen bij allerlei politieke intriges in Slowakije en had hem als staffid naar Krakau meegenomen. Telegrafisch werd Rabl naar Berlijn geroepen; hij nam zijn nog uit zijn *'Studentenzeit stammenden Aufzeichnungen über Holland und die Struktur der holländischen Verwaltung'* mee.¹ In Berlijn trof Rabl een Oostenrijker aan, dr. Wimmer. Wimmer was sinds enkele jaren bevriend met Seyss-Inquart; hij was *Staatssekretär* geweest in het kortstondige kabinet dat deze ten tijde van de *Anschluss* gevormd had. Nadien was hij *Regierungspräsident* in Regensburg geworden. Seyss-Inquart had hem uitgenodigd, in Den Haag een van zijn naaste medewerkers te worden, nl. voor de gebieden van bestuur en justitie. Wimmer had er weinig voor gevoeld (het beviel hem best in Beieren en hij was pas getrouwd²) maar hij was tenslotte voor Seyss-Inquarts aandrang gewicht.

Samen met Wimmer en Rabl zette Seyss-Inquart zich aan het werk, 'Seyss', schreef Rabl later, *'wollte sich 'seine Verfassung' geben.'*³ Aan zijn eerste verordeningen waarin die *'Verfassung'* neergelegd werd, wilde de *Reichskommissar* evenwel ook een soort beginselverklaring toevoegen. Deze kreeg de vorm van een 'Oproep aan het Nederlandse volk'.⁴

Bij het kiezen van zijn belangrijkste medewerkers, die de titel *Generalkommissar* zouden krijgen, bleven Seyss-Inquarts moeilijkheden tot Wimmer beperkt. Een tweede bewindsman uit zijn Weense kabinet, dr. H. Fischböck, bleek bereid, als *Generalkommissar für Finanz und Wirtschaft* het financieel-economisch ressort onder zijn hoede te nemen – en daarmee eindigde Seyss-Inquarts selectiearbeid. Over de keuze van de *Generalkommissar* die *das Sicherheitswesen* onder zich zou krijgen, had hij niets te zeggen: Himmler regelde dat met Hitler; de keuze viel op een derde Oostenrijker die op dat moment werkzaam was in Breslau: Rauter; Hitler, die Rauter persoonlijk kende,⁵ was met hem *'sehr einverstanden'*.⁶ Naast Rauter die het gehele SS-

¹ Brief, 1 okt. 1940, van K. O. Rabl aan een vriend (Doc I - 1371 A, a-1). ² A. E. Cohen: Verslag van het eerste gesprek met F. Wimmer (28 aug. 1947), p. 4 (a.v., 1898, a-4). ³ Brief, 1 okt. 1940, van K. O. Rabl. ⁴ Tekst: *Verordeningenblad, 1940*, p. 6-8. ⁵ N. W. Posthumus en L. de Jong: Tweede gesprek met Rauter (30 jan. 1947), p. 20 (Doc I-1380, h-3). ⁶ Himmler: *Vortragsnotiz*, 22 mei 1940 (BDC, 3693-94).